

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610004 Inre Kilsviken

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland

651 86 Karlstad

010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610004 Inre Kilsviken

Kommun: Kristinehamn

Områdets totala areal: 128,6 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-11-06

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1998-12-01, regeringsbeslut M98/4111/4, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

1130 - Asp, *Aspius aspius*

A021 - Rördrom, *Botaurus stellaris*

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

A072 - Bivråk, *Pernis apivorus*

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A119 - Småfläckig sumphöna, *Porzana porzana*

A127 - Trana, *Grus grus*

A151 - Brushane, *Philomachus pugnax*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

A215 - Berguv, *Bubo bubo*

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A043 - Grågås, *Anser anser*

A050 - Bläsand, *Anas penelope*

A052 - Kricka, *Anas crecca*

A054 - Stjärtand, *Anas acuta*

A056 - Skedand, *Anas clypeata*

A059 - Brunand, *Aythya ferina*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Natura 2000-områdets prioriterade bevarandevärden är bibehållande av gynnsamma förutsättningar för rastande och häckande av arten grågås (A043) samt naturtyperna silikatgräsmarker (6270), fuktängar (6410) och naturligt näringsrika sjöar (3150).

Motivering: Natura 2000-området är präglad av slätter och bete i sekler. I dag betas de västra delarna av kor och de östra delarna av hjort. Resultatet av hävden är en rik strandängsflora och insektsfauna som är karakteristisk för en fågelrik våtmark. År 1991 bildades Naturreservatet Inre Kilsviken med syftet att bevara och vårda ett sjö- och hagmarkslandskap av stor betydelse för häckande och rastande fåglar och samtidigt ge allmänheten goda möjligheter att studera området utan att störa fågellivet.

Prioriterade åtgärder: Hävden av ängs- och betesmarken sköts i enlighet med åtagandeplan för området och skötselplan för Naturreservatet Inre Kilsviken.

Beskrivning av området

Natura 2000-området utgörs av vattenområden, stränder, hagmarker och andra betesmarker vid Inre Kilsviken, som är en vik av Vänern. Kilsviken som fågellokal förknippas med den legendariska ornitologen, naturvårdaren och författaren Erik Rosenberg, som växte upp och började sin bana som naturkännare i trakten. Fågellivet var rikt långt in på 1950-talet, men blev sämre och sämre under följande årtionden beroende på minskad hävd av slätter- och betesmarker utmed stränderna. Vattenområdet täcktes på 1970-talet nästan helt av bladvass och säv. Vändpunkten kom omkring 1980 då den dåvarande ägaren vid Hygns gård hägnade in och lät sina kron- och dovhjortar beta den igenväxande stranden väster om gården. I takt med fortsatta restaureringsåtgärder och därmed allt rikare fågelliv har antalet besökare ökat. Fågeltornet vid

Inre Kilsviken bör idag betecknas som ett av länets mest välbesökta. Härifrån erbjuds året runt utmärkta förhållanden att uppleva vikens fågelfauna; dels över det öppna vattnet, men också i vass-/vattenmosaikerna, den ”blå båden” samt den fuktiga och den torra betesmarken. Att uppleva allt detta utan att störa fågellivet gör Inre Kilsviken till ett utmärkt studieobjekt.

Genom åren har en rad sällsynta fåglar observerats vilket rönt stor uppmärksamhet bland fågelskådare. Det största värdet ligger i det stora antalet häckande och rastande våtmarksfåglar varav ett flertal räknas som hotade. Kilsviken bedöms vara en internationellt viktig lokal för rastande våtmarksfåglar och har därför av den svenska regeringen (1988) förklarats som ett RAMSAR-område (Våtmarkskonventionen). Den utpekade naturtypen silikatgräsmarker (6270) förekommer i fyra delar i områdets norra och centrala delar. Delarna omges delvis av den utpekade naturtypen fuktängar (6410) som finns i tre större delar norr om själva strandområdet. Områdets södra spets består helt och hållet av den utpekade naturtypen naturligt näringsrika sjöar (3150). Vattnet ingår i vattenförekomsten Väner- Kilsviken, inre Årsviken SE654860-140092, vilken bedöms ha måttlig ekologisk status enligt HVMFS 2013:19.

År 1991 bildades Naturreservatet Inre Kilsviken med syftet att bevara och vårda ett sjö- och hagmarkslandskap av stor betydelse för häckande och rastande fåglar och samtidigt ge allmänheten goda möjligheter att studera området utan att störa fågellivet.

Arealen för Natura 2000-området har justerats efter den senaste kvalitetssäkringen för att överensstämma med naturreservatets areal.

Vad kan påverka negativt

Natura 2000-området är formellt skyddat genom Naturreservatet Inre Kilsviken. Flera av de hot som beskrivs under respektive naturtyp och art regleras genom beslut och skötselplan för reservatet. Naturtypen naturligt näringsrika sjöar är en del av en vattenförekomst och en vik i Väner. Påverkan på vatten kan vara svår att begränsa, vilket särskilt bör tas i beaktning vid åtgärder eller verksamheter som kan påverka vattenmiljön i hela Väner och naturtypen naturligt näringsrika sjöar.

Se även negativ påverkan under respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetilstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken. Utvidgat strandskydd gäller både väster och öster om Natura 2000-området.
- Myndigheter och kommuner ska enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ansvara för att miljö kvalitetsnormer för vatten följs.
- Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt (Förordning 2004:660 om

förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön).

- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Förbud enligt 11 kap. 14 § 1 st. miljöbalken mot markavvattning gäller i Kristinehamns kommun (Förordning 1998:1388 om vattenverksamhet m.m.).
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, hela Natura 2000-området omfattas av detta.
- Vid skötsel av jordbruksmark skall hänsyn tas till naturvårdens intressen (12 kap 7-10 §§ miljöbalken).
- Fågelarterna utpekade för området är fredade (3 § jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller också deras ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.
- Citronfläckad kärrtrollslända är fridlyst enligt 1 a § artskyddsförordningen (2007:845) samt NFS (1999:12).
- Kilsviken är ett RAMSAR-område.
- De inre strandkanterna i området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 i våtmarksinventeringen.

Skydd/skötsel

Inre Kilsviken är skyddat som naturreservat och skötseln sker i enlighet med gällande skötselplan. Syftet med naturvårdsförvaltningen är att naturreservatet skall skötas så att nuvarande tillstånd inom hjorthägnen vid Hygn bibehålls, att området vid Ed får en god hävd genom årligt bete samt att vattenområdet sköts så att omväxlingen mellan vassar och klarvattenytor består. Hävden skall utformas så att goda betingelser bibehålls och nyskapas för häckande och rastande våtmarksfåglar. Speciell hänsyn skall tas till mer krävande hävdberoende fågelarter.

Som en del i reservatsskötseln skrivs årligen en rapport för området. Rapporten innefattar bland annat uppgifter om årets hävd i de olika skötselområdena, vattenstånd samt förekomst av insekter, kärlväxter och fåglar.

För insekter beskrevs följande 2016:

Inom delar av reservatet, och då inte minst i Edshagen, har förekomsten av dagfjärilar ofta varit rik. Tillgången har dessutom ofta varit påfallande koncentrerad, dels till den för slåttergubbe avskilda delen av norra betesfällan, dels till några förhållandevis svagt betade "hörn" av Edshagen där ängsvädd m.fl. hunnit gå i blom innan de betats. För att gynna fjärilsfaunan bör det övervägas att avskärma, förutom kärnlokalen för slåttergubbe, ytterligare några mindre delar av Edshagen från bete under första delen av betessäsongen. Ett kanske ännu effektivare alternativ skulle kunna vara att införa betesfria år enligt ett rullande schema för delar av Edshagen.

Kärlväxter 2016:

År 2016 följdes liksom tidigare förekomsten i naturreservatet av den hävdgynnade växten slåttergubbe och den både hävdgynnade och troligen i ännu högre grad vattenståndsberoende arten strandskräppa. Båda arterna används som indikatorarter inom reservatet. Vid inventeringarna i juni och juli 2016 hittades totalt 526 blommande plantor av slåttergubbe, vilket är en ökning med ca 150 plantor jämfört med 2015. Variationer på 100-150 individer har förekommit under de senaste åren. Inom den för slåttergubbe avskilda delen av Edshagen noterades 391 plantor vilket är en tydlig ökning men inte lika många jämfört med 2014 då hela 425 plantor fanns i området. Det avskilda området är mycket värdefullt för slåttergubbe men även för många andra arter. Under 2016 blommade ängsvädd rikligt i det avskilda området som attraherar såväl fjärilar som andra insekter. Utanför det inhägnade området är betestrycket ofta

hårt och därför blir många plantor mycket svåra att upptäcka eftersom djuren äter upp de unga exemplaren. Antalet växtplatser i området har blivit fler de senaste åren men är svåra att upptäcka på grund av betestrycket. Samtliga växtplatser är i Edshagen eller vid Eds strandäng.

Fåglar 2016:

Sveriges ornitologiska förening anordnar tävlingen "Fågeltornskampen" och 7 maj 2016 observerades totalt 85 fågelarter från Hygntornet. Detta gav Inre Kilsviken en tio i topp-placering bland 65 torn i hela Sverige.

För ytterligare uppgifter om förekomst av fåglar, se respektive utpekad fågelart i bevarandeplanen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

Areal: 43,14 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 43,09 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturligt näringsrika sjöar och småvatten med hög biologisk produktion och artrika samt generellt näringskrävande växt- och djursamhällen. Vattnet är näringsrikt och välbuffrat, klart eller relativt grumligt. Representativa sjöar har pH >7 och en totalfosforhalt > 25µg P/l. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen. Naturtypen förekommer under högsta kustlinjen samt på kalk- eller näringsrika jordar och berggrund samt i områden med källpåverkan.

Natura 2000-områdets södra spets utgörs av den utpekade naturtypen naturligt näringsrika sjöar (3150) som förekommer på en total yta om 43,09 ha. Vattnet ingår i vattenförekomsten Vänern- Kilsviken, inre Åråsviken SE654860-140092, vilken bedöms ha måttlig ekologisk status enligt HVMFS 2013:19. Den måttliga ekologiska statusen beror på den nuvarande regleringen av Vänern, som påverkar naturtypen negativt, och problem med övergödning till följd av näringsläckage från omgivande marker.

För att naturtypens ska uppnå och bibehålla ett gynnsamt bevarandetilstånd bör vattenkvaliteten vara tillräckligt god och påverkan genom onaturlig belastning av närsalter, miljögifter och grumlande ämnen begränsas så att inte förekomsten av typiska arter påverkas negativt. Naturliga variationer i vattenstånd och opåverkad hydrologi bidrar till en variation av livsmiljöer i strandlinjen. En oreglerad vattenregim, eller förhållanden som liknar en sådan är därför av stor betydelse. Främmande arter eller fiskstammar ska inte inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning.

Bevarandemål

Arealen av Naturligt näringsrika sjöar (3150) ska vara minst 43,09 ha. Områdets hydrologi ska vara naturlig eller naturliknande. Vattenståndsvariationerna ska skapa varierande strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Vattenkvaliteten ska vara god och motsvara minst god ekologisk status enligt HVMFS 2013:19. Främmande arter eller fiskstammar ska inte förekomma. Typiska arter bland grupperna kärlväxter och fåglar ska förekomma.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Reglering av sjöns vattennivå – resulterar i sänkta eller höjda, och oftast utjämnade, vattenståndsamplituder vilket kan leda till ökad igenväxning och andra ”eutrofieringssymptom”, försumpning eller erosion i strandlinjen.
- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofiering (övergödning).
- Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion samt läckage av växtnäring och bekämpningsmedel. Rensning av diken kan orsaka grumling.
- Upphörd hävd och/eller skogsplantering på anslutande betesmarker ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Vattenuttag under lågflödesperioder kan innebära kraftigt sänkta vattenni-våer, temperaturhöjning och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida

smitta och/ eller orsaka genetisk kontaminering.

- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga ändrar konkurrensförhållandena och kan påverka artsammansättningen.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över inoch utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Skogsbruk i tillrinningsområdet; avverkning, körning, markavvattning och skyddsdikning ökar avrinningen och därmed risken för erosion och läckage av bl.a. humusämnen och partiklar. Ökad andel barrträd i närområdet ändrar markkemi och förändrar landskapsbilden.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Utsläpp av föroreningar från antropogena diffusa källor, t.ex. försurande ämnen och miljögifter från skogsbruk eller annan verksamhet kan försämra vattenkvaliteten.

Bevarandeåtgärder

Det finns behov av åtgärder för att bevara naturtypen 3150 "Naturligt näringsrika sjöar" i Inre Kilsviken. Några exempel på övergripande åtgärder tas upp här:

- Regionalt och lokalt samarbete inom avrinningsområdet för genomförande av förebyggande åtgärder mot läckage av näringsämnen. Vissa åtgärder som kan minska kväveläckage och erosion från jordbruksmark och upprätthålla naturvärden i anslutning till vattendrag i jordbrukslandskapet är berättigade till EU-stöd.
- Markägare bör få rådgivning om och uppmuntras att söka miljöstöd, dels för att motverka läckage – t.ex. skyddszoner och fånggrödor, men också för öppethållande av strandmiljöer.
- Åtgärder för att vattenförekomsten SE654860-140092 ska nå god ekologisk status.

Vattenförekomsten SE654860-140092 bedöms ha måttlig ekologisk status på grund av problem med flödesregleringar och övergödning. Miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten SE654860-140092 innebär att den ska ha minst god ekologisk status senast 2027. Enligt motivering till kvalitetskravet för vattenförekomsten bedöms regleringen av Vätern utgöra ett betydande miljöproblem. Problemet kan åtgärdas med tillämpning av miljöanpassade flöden vid den regleringsdamm som finns vid Väterns utlopp. Åtgärder för att nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen ska enligt kvalitetskravet genomföras i så stor omfattning som möjligt till 2021 för att målet ska kunna nås senast 2027.

I övrigt gäller beslut och skötselplan för Naturreseptatet Inre Kilsviken.

Bevarandetillstånd

Vattenförekomsten SE654860-140092 bedöms ha måttlig ekologisk status på grund av problem med flödesregleringar och övergödning. Bevarandetillståndet för naturtypen naturligt näringsrika sjöar bedöms som icke gynnsamt.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 13,67 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 12,8 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra–friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas. Silikatgräsmarker är den vanligaste betesmarkstypen i Sverige och har vanligen en örtrik markvegetation. Vegetationens sammansättning varierar beroende på underlag och geografisk belägenhet. Silikatgräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Inom Natura 2000-området Inre Kilsviken förekommer naturtypen i fyra delar i områdets norra och centrala delar. Enligt beskrivning i gräsmarksinventeringen från 2012 finns naturtypen i en stor beteshage på flack mark. Den övergår i fuktäng längre ned mot viken. En del i norr betas vanligtvis av häst och den andra delen i söder av nöt. Det fanns vid inventeringen en del spridda träd och buskar i norra delen som gränsar till granplanterad hagmark i öster och betade gräsvallar i norr och väster. Den sydligaste tredjedelen beskrevs som helt öppen. Enligt gräsmarksinventeringen 2012 var naturtypsstatusen för Silikatgräsmarker (6270) fullgod. Totalt påträffades 26 typiska arter, bland annat slåttergubbe och backglim.

Förutsättningar för gynnsamt bevarandetilstånd är årlig skötsel av gräsmarkerna genom bete eller slåtter och höbärgning. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln så att exempelvis ett objekt med lång kontinuitet av slåtter fortsättningsvis hävdas genom slåtter. Hävdtrycket kan variera inom ett brett intervall så länge skadlig förnaansamling inte förekommer och att området inte betas för hårt. Busk- och slyröjning av vad som bedöms vara igenväxningsvegetation och som växt upp under tid av bristande hävd är angelägen då många betesmarker är i behov av restaurering. Äldre och/eller grova träd bör lämnas kvar och det är även viktigt med efterträdare till de äldre träden. Grov död ved som faller ner bör lämnas i nära anslutning trädet, även om den kan behöva flyttas för att underlätta betet.

Andra förutsättningar för ett gynnsamt bevarandetilstånd är en öppen miljö som i normalfallet inte har mer än 30 % täckningsgrad av träd och buskar. Ett visst inslag av buskar och träd är dock oftast gynnsamt för många organismer genom att erbjuda skydd, skapa bättre mikroklimat och kantzoner där örter kan gå i blom utan att betas ner. Bärande buskar och träd är en viktig födokälla för många fågelarter. I naturtypen får ingen gödsling (förutom från djur som betar i objektet), stödutfodring, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter förekomma.

Den karakteristiska vegetationen och angivna strukturer är en förutsättning för att naturtypens typiska arter inte minskar påtagligt i området. Typiska arter är indikatorarter som reagerar relativt snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Arterna används i uppföljningssammanhang som en indikator på att naturtypen mår bra.

Bevarandemål

Arealen av Silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 12,8 hektar. Årlig hävd ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna såsom gammalt gräs och örter ska finnas i området.

Igenväxningsvegetation ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. Naturtypen ska ha ostörd hydrologi. Krontäckning av träd och buskar ska förekomma i måttlig mängd (max 30% krontäckning). Antalet grova, ihåliga eller på annat sätt värdefulla träd ska bibehållas eller öka. Näringsstatusen ska vara gynnsam för naturtypens typiska arter. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Artsammansättningen ska vara karakteristisk för naturtypen och arter främmande för naturtypen ska inte förekomma. Det ska finnas typiska arter inom följande grupper: fjärilar (tämligen allmän) och kärlväxter (allmän-riklig).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete och kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Överbete. Alltför intensivt betetryck påverkar naturtypen negativt.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden som t ex skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Spridning av gödsel påverkar floran negativt.
- Indirekta faktorer som gödslings- och försurande effekter från luftburna föreningar kan på sikt komma att påverka ängarnas flora negativt.

Bevarandeåtgärder

Skötsel bedrivs i enlighet med skötselplan för naturreservatet Inre Kilsviken och åtagandeplan för Inre Kilsviken.

Bevarandetillstånd

Naturtypen inventerades i fält vid gräsmarksinventeringen 2012 och naturtypsstatusen bedömdes då som fullgod. I naturtypen påträffades 26 typiska arter. Skötsel av naturtypen bedrivs i enlighet med skötselplan för Naturreservatet Inre Kilsviken och åtagandeplan för Inre Kilsviken. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

6410 - Fuktängar

Areal: 21,77 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 18,39 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hävdpräglade fuktängar med blååtäl eller starr nedanför trädgränsen är en vanlig naturtyp i hela Sverige. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Den är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet. Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter och hävdgynnade arter ska finnas. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %.

Naturtypen fuktängar (6410) finns i tre större delar norr om själva strandområdet i Natura 2000-området. Enligt gräsmarksinventeringen från 2012 ingår en del av fuktängen i samma hage som naturtypen silikatgräsmarker. Inom fuktängen finns ett par flacka åsar med fastmark i sydväst och öster. Denna yta bedömdes vid gräsmarksinventeringen 2012 ha fullgod naturtypsstatus och fyra typiska arter påträffades. Fuktängen beskrevs som starrdominerad och välbetad. De andra delarna med naturtypen är lokaliserade väster och söder om Hygns gård och betas av hjortar. Områdena är mycket flacka med långgrund lerig strand mot Kilsviken. Enligt gräsmarksinventeringen bedömdes också dessa områden ha fullgod naturtypsstatus och fyra typiska arter påträffades. Intressanta fynd vid inventeringen var nickskär, rödlänke och rosenpilört.

Förutsättningar för ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen fuktängar är bete alternativt slåtter med höbärgning samt röjning av igenväxningsvegetation. Hävdtrycket kan variera inom ett brett intervall så länge skadlig förnaansamling undviks och starkt slitna partier ej dominerar. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för skötseln så att exempelvis ett objekt med lång kontinuitet av slåtter även fortsättningsvis hävdas genom slåtter och en sedan lång tid betad mark fortsätter att betas. Det är vanligt att naturtypen har en historia som ängsmarker, och/eller har en flora och fauna med arter som är känsliga för hårt bete under sommaren. Där det förekommer hotade eller regionalt sällsynta arter, eller där marken har en välbevarad ängsvegetation, är det motiverat att anpassa hävden efter det genom t ex begränsat bete under sommaren. Många fuktängar som har en mindre artrik växtlighet kan ändå vara lämpliga att slå, eller sköta med anpassat betestryck, för att gynna fågellivet.

Andra förutsättningar för ett gynnsamt bevarandetilstånd är en öppen miljö som i normalfallet inte har mer än 30 % täckningsgrad av träd och buskar. Ett visst inslag av buskar, snår och bryn är dock ofta gynnsamt för många organismer. Viss variation i markvegetationens höjd över tiden och mellan olika delar av objektet är också en förutsättning för många arters fortlevnad. Många insektsarter och fåglar är beroende av andra miljöer utanför naturtypen för häckning, skydd, födosök eller delar av sin livscykel. Det kan till exempel röra sig om andra gräsmarkstyper, buskmarker trädrika marker eller blomrika kantzoner.

I naturtypen får heller ingen gödsling (förutom från djur som betar i objektet), stödutfodring, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter förekomma.

Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och angivna strukturer är en förutsättning för att naturtypens typiska arter ska bibehållas. Typiska arter är indikatorarter som reagerar snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Arterna används i uppföljningssammanhang som en indikator på

att naturtypen mår bra.

Bevarandemål

Arealen av Fuktäng (6410) ska vara minst 18,39 hektar. Regelbunden hävd ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Naturtypen ska ha ostörd hydrologi. Träd- och buskskiktet ska tillsammans förekomma i måttlig mängd (max 30% krontäckning). Igenväxningsvegetation ska inte förekomma eller endast förekomma i begränsad utsträckning. Arter främjade för naturtypen ska inte förekomma. Det ska finnas typiska kärlväxter i allmänriklig omfattning.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Överbete. Alltför intensivt betetryck påverkar naturtypen negativt. Risken för överbete är dock inte lika stor i fuktiga marker som i torra.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Kväveläckage från angränsande marker påverkar floran negativt.
- Dräneringar som torkar ut naturtypen.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

Naturtypen ska hävdas i enlighet med beslutad skötselplan och åtagandeplan.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedömdes vid gräsmarkinventeringen 2012 ha fullgod naturtypsstatus. Skötseln bedrivs enligt skötselplan för Naturreservatet Inre Kilsviken och åtagandeplan för Inre Kilsviken. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området Inre Kilsviken inventerades citronfläckad kärrtrollslända i juni 2006. Sju hanar och två honor påträffades vid detta tillfälle. Några ytterligare observationer har inte noterats.

Citronfläckad kärrtrollslända lever i vegetationsrika dammar, myrgölar, mindre sjöar och i deltaområden, samt i tätbevuxna vikar av större sjöar. Förekomst av öppna vattenytor är nödvändigt under äggläggningen. Frånvaro av fisk är gynnsamt. Larven förekommer i strandnära vatten där den lever som rovdjur på vatteninsekter och kräftdjur. De fullbildade trollsländorna är goda flygare och kan förflytta sig mer än 10 km mellan olika vattensystem. Det vanliga beteendet är dock att hålla sig i närheten av uppväxtplatsen.

I Västeuropa gick arten starkt tillbaka under främst andra halvan av 1900-talet då den försvann helt från flera länder, förmodligen beroende på storskaliga landskapsförändringar som dränering och uppodling av livsmiljöer, torvtäkt samt övergödning. Minskningen av arten har dock gått långsammare sedan 1990-talet och under de senaste åren finns tendenser på att den ökar.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

1130 - Asp, *Aspius aspius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Asp förekommer i stora, men inte allt för grunda, slättsjöar samt i stora lugnflytande vattendrag. För leken behövs strömmande vatten. Aspen vandrar upp i vattendrag för lek i anslutning till strömmande vatten under april. Uppgifter finns om lek i kraftigt strömpåverkade partier i sjöar, men detta beteende har inte kunnat bekräftas genom romstudier. Efter kläckning driver ynglen nedströms till närmsta sjö. I större vattendrag kan ynglen även förekomma i skyddade avsnörningar och i strandzonen längs lugna vattendragssträckor.

Det finns inga kända observationer av asp just inom Natura 2000-områdets gränser. Däremot förekommer asp i Visman som mynnar i Kolstrandsviken, nära Inre Kilsviken. Inre Kilsviken utgör därför möjligt uppväxtområde för aspen.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A021 - Rördrom, *Botaurus stellaris*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Rördrommen häckar i kulturslätt sjöar med stora och täta vassbestånd med god tillgång på fisk, grodor och vatteninsekter. Arten lever ett tillbakadraget och väl kamouflerat leverne i vasshavet och är därför svår att få syn på, men dess tutande läte yttras ofta och kan höras på flera kilometers avstånd. Den förekommer främst i de mellansvenska slättsjöarna men även längre söderut till Skåne. Arten är polygyn (hanen parar sig med flera honor), vilket medför att hanarna under häckningstid kan förflytta sig över större områden och mellan olika sjöar. Arten övervintrar i Västeuropa och enstaka individer finns kvar i södra Sverige hela vintern. Vid stränga vintrar i Nordvästeuropa kan den svenska populationen minska kraftigt.

Beståndet har mer än fördubblats i Sverige de senaste 30 åren. Under de senaste 15 åren har arten uppvisat en svag ökning, dock stabil population de senaste tio åren. Antalet tutande individer (hanar) i Sverige 2008-2012 uppskattades till 490-810. Rördrommen är rödlistad inom kategorin Nära hotad (NT).

Vid sökning i artportalen med lägsta häckningskriterie "Par i lämplig häckbiotop" i Natura 2000-området har arten rapporterats 2010 och 2015. Vid båda tillfällena har en individ rapporterats med beskrivningen permanent revir.

För att den ingående arten rördrom ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till stora vassområden.
- God tillgång på lämplig föda i form av bland annat fisk.

Bevarandemål

Rördrom ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av bladvassområden med god tillgång på föda såsom fisk och groddjur.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad areal med bladvass och brist på gammal vass i lämpliga sjöar.
- Försumpning genom sänkning av vattenståndet i lämpliga sjöar eller andra våtmarker kan resultera i att fisken slås ut vintertid på grund av låg syrehalt eller bottenfrysning, varvid födounderlaget försvinner.
- Mink kan döda rördromsungar.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Rördrommen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av rördrom, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Rördrom tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas

eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

- Rördrommen är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Rördrommen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Rördrommen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Natura 2000-området bedöms hysa lämpliga häckningsmiljöer och arten har noterats i området senaste åren, varför bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Antalet rastande och/eller övervintrande fåglar sångsvan har varierat under senare tid i Natura 2000-området Gillbergasjön. Vid ett flertal tillfällen under våren har större ansamlingar på upp cirka 1500 individer noterats. De högsta koncentrationerna av sångsvanar är från våren men det finns även rapporter om flera hundra svanar vintertid. Det finns även rapporter om enstaka par med häckningsbeteenden. Om dessa häckningsförsök har lyckats eller ej är oklart.

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växtlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir könsmogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en kringdrivande tillvaro i stora landskapsavsnitt. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 4700-7300 par. Arten har ökat nästan explosionsartat efter början av 1900-talet, då den närmade sig utrotning på grund av bl.a. jakt med bara cirka 20 häckande par kvar på avsidet belägna lokaler i Lappland. Sedan 1950-talet har den också etablerat sig i södra Sverige, där den numera är vanlig och delvis ersatt knölsvanen i gårdsdammar och liknande. De senaste 30 åren har arten ökat med mellan 800 och 1200 %.

Vid sökning i Artportalen med lägsta häckningskriterie "Par i lämplig häckbiotop" inom Natura 2000-området har arten rapporterats enligt följande de senaste 10 åren:

Maj 2011 - ett par av sångsvan.

September 2012 - två vuxna individer.

September 2012 - tre individer varav en årsunge.

Juni 2017 - okänt antal.

För att den ingående arten sångsvan ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Under flyttning och övervintring behöver arten ha god tillgång på föda i form av grön växtlighet på relativt ostörda öppna områden.
- Tillgång till områden med låg grad av mänsklig störning även under ruvningsperioden (t.ex. från friluftsliv).
- Ostörd hydrologi och god tillgång på föda i häckningsvattnet.

Bevarandemål

Det ska finnas lämpliga häcknings- och rastmiljöer för arten i området. Målet är att sångsvanen ska häcka inom området.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad vegetation i områdets grunda vikar.
- Regleringen av Vänerns vattenstånd (både höjning och sänkning) kan påverka förekomsten av sångsvan eftersom detta har en betydande effekt på de grunda och vegetationsrika vikar där sångsvanen främst uppehåller sig.
- Minskad hävd av strandzonen och omkringliggande naturbetesmarker samt igenväxning av

andra öppna marker, som nyttjas av arten även under flyttning och övervintring.

- Dikning/torrläggning.
- Intensiv och/eller långvarig mänsklig störning på häckningslokalerna.
- Predation från rovdjur (predation på ägg/ungar från mink, korp och räv och ibland på vuxna fåglar av havsörn).

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Sångsvanen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av sångsvan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Sångsvanen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Sångsvanen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Sångsvanen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Natura 2000-området bedöms hysa lämpliga häcknings- och rastmiljöer för arten. Senast i juni 2017 rapporterades sångsvan i Artportalen med lägsta häckningskriterie "Par i lämplig häckningsbiotop" i Natura 2000-området. Någon information om tecken på häckning finns dock inte varför bevarandetillståndet bedöms som oklart men troligen gynnsamt.

A072 - Bivråk, Pernis apivorus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Länsstyrelsen i Värmlands län har, i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden, föreslagit till regeringen att arten tas bort från området. Motivering till borttagande av arten är att den har minskat regionalt och förekommer inte i området. Ändringen har ännu inte beslutats av regeringen.

Bevarandemål

Se beskrivning ovan

Negativ påverkan

Se beskrivning ovan

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning ovan

Bevarandetillstånd

Se beskrivning ovan

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Det finns många observationer av havsörn de senaste 10 åren inom ett större landskapsavsnitt i vilket Natura 2000-området Inre Kilsviken ingår. Bland dessa observationer förekommer häckande par.

Havsörnen häckar längs Östersjökusten samt vid sötvatten i Syd- och Mellansverige. Den finns även i anslutning till vatten i Pite, Lule och Torne lappmark. Den är till stor del knuten till vatten för sitt näringssök och under häckningssäsongen är fisk den dominerande födan, men den tar även fågel och medelstora däggdjur. Under övriga delar av året dominerar fågel och fisk, där andelen kadaver är förhållandevis stor.

Havsörnen bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Botrådets medelålder längs ostkusten är minst 160 år och i Lappland 350 år. Under häckningen är denna art mycket störningskänslig vid boplatsen.

De könsmogna, etablerade örnarna är i huvudsak stannfåglar. Ungfågeln rör sig över betydande områden under de första levnadsåren, men förhållandevis få lämnar landet.

Populationsstorleken av havsörn i Sverige 2008-2012 uppskattades till 550-700 par. Arten har ökat sedan början av 1980-talet. Havsörnen är rödlistad inom kategorin Nära hotad (NT).

För att den ingående arten havsörn ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med minimal mänsklig störning, som t.ex. friluftsliv, speciellt under häckningstid
- Förekomst av mycket gamla träd för bobygge.
- God tillgång på lämplig föda.

Bevarandemål

Havsörn ska förekomma regelbundet i området. I landskapsavsnittet där Natura 2000-området är beläget ska det finnas lämpliga häcknings- och födosöksområden med gamla träd och med gott om bytesdjur, såsom fisk och fåglar, i en miljö med låg grad av mänsklig störning att örnarnas häckning kan lyckas.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Även om miljögiftssituationen är klart bättre än tidigare, t.ex. en minskad förekomst av klorerade kolväten, så finns ”nya” miljögifter som åter kan förvärra situationen.
- Exploatering av häckningsområden genom skogsbruk, fritidsbebyggelse, vindkraftverk etc.
- Ökad tillgänglighet (genom nya vägar, snöskotrar etc.) och ett ökat friluftsliv kan leda till ökade störningar vid boplatserna.
- Illegal förföljelse.
- Brist på lämpliga botråd. Mot bakgrund av de lägsta uppmätta åldrarna hos de idag fungerande botråden utgör den sjunkande omloppstiden vid slutavverkningar i Sverige ett betydande problem för arten.
- Den minskade eller upphörande vintermatningen kan möjligen innebära ett hot.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Havsörnen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av havsörn. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av havsörn.
- Havsörn tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Havsörnen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Havsörnen är upptagen i bilaga 1 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Havsörn förekommer med häckande par i trakten. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brun kärrhök har observerats vid många tillfällen under senare tid i Natura 2000-området Inre Kilsviken. Flera observationer av dessa avser par. Senast i maj 2017 observerades ett par under parningsceremoni och i augusti 2017 observerades en årsunge.

Brun kärrhök häckar i vassrika sjöar och havsvikar i södra Sverige upp till Dalarna-Hälsingland samt lokalt i kustlandet från Medelpad till Norrbotten. Arten är starkt knuten till vassrika eutrofa (näringsrika) slättsjöar, men finns även i andra typer av sjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammal vass eller liknande vegetation att bygga boet i. Arten kräver tillgång på lämpliga bytesdjur av (sorkar, grodor, fågelungar etc.) vid häckningslokalen och i dess omgivning. Arten övervintrar i länderna kring Medelhavet och i tropiska Afrika.

Populationsstorleken av brun kärrhök i Sverige 2008-2012 uppskattades till 1500-1900 par och har under perioden 2001-2012 visat en svagt ökande trend.

För att den ingående arten brun kärrhök ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till stora vassområden.
- God tillgång på lämplig föda i form av bland annat sorkar och fågelungar.

Bevarandemål

Brun kärrhök ska häcka inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av bladvassområden med god tillgång på föda såsom sorkar och fågelungar.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad areal med bladvass och brist på gammal vass i lämpliga sjöar.
- Miljögifter. Arten har tidigare varit starkt drabbad av miljögifter, men sedan alkykvicksilverbetningen förbjöds 1966 och DDT-förbud infördes har situationen förbättrats högst avsevärt.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Bruna kärrhöken är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av brun kärrhök. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av brun kärrhök.
- Brun kärrhök tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Brun kärrhök är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

- Brun kärrhök är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Natura 2000-området Inre Kilsviken bedöms hysa lämplig häckningsmiljö.

Häckningsobservationer har gjorts senast 2017. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A094 - Fiskgjuse, Pandion haliaetus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fiskgjuse har observerats vid ett flertal tillfällen de senaste fem åren i ett större område där Natura 2000-området Inre Kilsviken ingår.

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Den fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen). Fiskgjusen häckar i en stor del av Sverige, utom i fjällen och på Gotland. Arten är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det absolut vanligaste trädslaget är tall där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Arten är en flyttfågel.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 3400-4700 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon statistiskt säkerställd trend med avseende på populationens storlek i länet.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A119 - Småfläckig sumphöna, Porzana porzana

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småfläckig sumphöna har rapporterats ett flertal gånger de senaste 10 åren i Natura 2000-området Inre Kilsviken.

I Sverige förekommer den småfläckiga sumphönan i Götaland och Svealand samt längs norrlandskusten, sällsynt upp till Norrbotten och lappmarkerna. Den föredrar våtmarker med någorlunda stabilt lågt vattenstånd och inte helt slutna vegetation helst mader med fräken eller högstarr, i andra hand områden med bladvass eller säv. Vidsträckta våtmarker föredras, där det finns möjligheter till förflyttning vid förändringar i vattendjupet. Födan består av små vatteninsekter och vattenväxter. Arten övervintrar i västra Medelhavsområdet och troligen även i Afrika söder om Sahara.

Antalet spelande individer (hanar) 2008-2012 uppskattades till 140-370 i Sverige och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Artens undångömda levnadssätt försvårar beståndsuppskattning och om antalet spelande individer motsvarar antalet häckande par går således inte att avgöra.

Arten är rödlistad inom kategorin Sårbar (VU).

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranor har observerats vid flera tillfällen i Natura 2000-området Inre Kilsviken de senaste 10 åren. Observationerna från 2016 och 2017 innefattar både adulta tranor i par, dunungar och äldre årsungar.

Tranan häckar på sankar sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Populationsstorleken av trana i Sverige 2008-2012 uppskattades till 21 000-39 000 par. Det har skett en mycket kraftig ökning av populationen de senaste 30 åren (150-250 %). Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också på en ökande trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten trana ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Möjlighet att bygga bo oåtkomligt från marklevande rovdjur.
- Grunda vattenområden för vila och/eller övernattning.

Bevarandemål

Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer för trana i området. Målet är att arten ska häcka inom Natura 2000-området Inre Kilsviken.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad eller upphörd hävd.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tranan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder.

- Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av trana. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av trana.
- Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a§ MB krävas.
- Tranan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Tranan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Tranan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandetillstånd

Natura 2000-området Inre Kilsviken bedöms hysa lämpliga häckningsmiljöer för arten. Häckningsobservationer har gjorts de senaste två åren. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A151 - Brushane, *Philomachus pugnax*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brushane har observerats vid flera tillfällen under de senaste 10 åren i Natura 2000-området Inre Kilsviken. Fynden gäller både enstaka rastande individer och grupper av arten.

Brushanen är en medelstor vadarfågel och häckar i Sverige i två helt olika typer av miljöer, med olika ekologiska krav och populationsutveckling. Det sydliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Det nordliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av våta myrmarker, framför allt relativt lågväxta, fuktiga till blöta gräs- och starrängar. Hanarna spelar på gemensam plats, företrädesvis på låga upphöjningar i terrängen. Som rastlokaler utnyttjas öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gytjtjiga bottenar, men även översvämmade åker- eller betesmarker. Det skandinaviska beståndet övervintrar främst i Afrika söder om Sahara.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 16 000-35 000 par, varav minst 99% häckar på myrar i barrskogs- och fjällregionen från norra Dalarna och norrut. Det har skett en betydande minskning, kanske en halvering, av beståndet i Torne och Lule lappmarker (halva svenska populationen finns i dessa lappmarker) från början av 1980-talet till 2002. Denna minskning förefaller ha fortsatt fram till idag och förmodligen har beståndet minskat även i övriga delar av det norrländska utbredningsområdet.

Brushanen är rödlistad inom kategorin Sårbar (VU).

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbena har observerats vid ett flertal tillfällen under de senaste 10 åren i Natura 2000-området Inre Kilsviken. Vid flera tillfällen under sensåren har större ansamlingar rastande fåglar på upp till ett hundratal individer noterats.

Grönbenan är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. I södra Sverige är arten betydligt ovanligare. Lämpliga häckningsmiljöer för grönbenan utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 97 000-167 000 par. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Den totala populationen i Sverige visar dock inte någon minskande trend under perioden 2001-2012.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A193 - Fisktärna, Sterna hirundo

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området har fisktärna rapporterats vid flera tillfällen de senaste 5 åren. Observationerna omfattar såväl enskilda adulta individer som par, ruvande individer och dunungar. Från lokalen Hygntornet finns flera rapporter från juni och juli 2014, bland annat en om 9 par med 17 juveniler och 2 ruvande individer samt en om 14 ruvande individer. I juni 2016 rapporterades bland annat 20 ruvande individer och i maj 2017 rapporterades 6 ruvande individer. Vissa år har häckningarna emellertid helt misslyckats, dels på grund av predation från räv och mink och dels på grund av vattenståndet i Vänern.

Fisktärnan häckar i samtliga svenska län. Beståndet är dock glest i Norrlands inland och arten saknas helt som häckfågel i fjällområdena. De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppsudden.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 18 000-33 000 par. Det svenska beståndet av fisktärna beräknades för åren 2008-2012 uppgå till 18 000-33 000 par. Det häckande beståndet i Vänern beräknades 2014 till 6200 individer (uppskattningsvis ca 3600 par) vilket utgör ca 14 % av de svenska beståndet. De häckande fisktärnorna i Vänern har under senare år uppvisat en positiv trend. Det årliga antalet revirhävdande fisktärnor har gått från omkring 3000 individer per år på 1990-talet till omkring 6000 individer per år under den första delen av 2010-talet.

Fisktärnorna som häckar i Vänern anländer till området i slutet av april och början av maj. Själva häckningen på skären tar i regel sin början under slutet av maj eller början av juni och kan pågå till in i augusti. Därefter lämnar fisktärnorna området i augusti och september för att påbörja flyttningen mot vinterkvarteren i västra och södra Afrika. Vänerns fisktärnor häckar i artrena kolonier eller tillsammans med silvertärna och andra måsfåglar.

För att den ingående arten fisktärna ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till en fiskrik vattenmiljö samt störningsfria häckningsplatser.
- För etablering av större kolonier krävs områden där framför allt mink och räv inte kan nå häckningsplatserna.

Bevarandemål

Fisktärna ska förekomma i sjöområdet inom Natura 2000-området. Där ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser på öar/skär med låg grad av mänsklig störning och vattnet ska vara rikt på småfisk.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Störningar från båttrafik och friluftsliv i närheten av häckningsplatser.
- Igenväxning av viktiga häckningsplatser (öar och skär).
- Predation av mink.
- Etablering av vindkraftverk vid kolonier.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att avbruten häckning.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Fisktärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av fisktärnan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Fisktärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Fisktärnan är upptagen i AEWA (African Eurasian Waterbird Agreement).

Inom ramen för EU-projektet Life Vänern ska häckningsöar för fisk- och silvertärnor skapas inom Natura 2000-området Inre Kilsviken. Målet är att skapa två häckningsplatser utan koppling till fastlandet, för att minska risken för predation, samt att konstruera öarna så de inte översvämmas vid högre vattenstånd.

Bevarandetillstånd

Under de senaste fem åren har häckningsobservationer gjorts vid flera tillfällen i Natura 2000-området. Det är dock känt att häckningar har misslyckats på grund av predation och högt vattenstånd. På grund av att häckningsmiljön inte bedöms vara tillräckligt god, bedöms bevarandetillståndet som icke gynnsamt. Genom planerade åtgärder i form av lämpliga häckningsöar inom området bedöms bevarandetillståndet kunna bli gynnsamt.

A215 - Berguv, Bubo bubo

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Enstaka individer av berguv observerades för över 10 år sedan i ett större landskapsavsnitt där Natura 2000-området ingår.

Berguven häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt på Öland och Gotland, i östra Värmland samt i Norrlands inland där tillgången på föda i många fall torde kunna vara en begränsande faktor. Från att ha varit mycket fåtaligt på 1950-talet har utsläpp av uppfödda uvar från 1970-talet och framåt gjort att stammen successivt ökade till i storleksordningen 600–700 i slutet av 1990-talet. Detta motsvarar knappt 5% av det europeiska beståndet. Preliminära resultat från en förnyad riksinventering 2008-2009 tyder emellertid på en beståndsminskning under 2000-talet, till cirka 475 besatta boplatser. Orsak till minskningen är bl a att uppfödning och utsläpp av uvar upphört, och att nuvarande hantering av sopor medfört att en del för många par av berguv viktiga förekomsten av brun rått på soptippar inte längre finns.

I Sverige är berguven rödlistad i kategorin Sårbar (VU).

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området Inre Kilsviken har törnskata rapporterats vid flera tillfällen de senaste 10 åren. Rapporterna rör sig om såväl enskilda rastande och stationära hanar som honor och årsungar i lämplig häckningsbiotop. Senast i juni 2017 rapporterades en årsunge.

Törnskatan häckar i skogsbryn, på hyggen samt i öppna busk- och snårmarker. Den förekommer i södra och mellersta Sverige samt i Norrlands kustland, norrut till Norrbotten. Beståndet har nästan halverats de senaste 30 åren, men har varit stabilt de senaste 10 åren. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 29 000-58 000 par. Framförallt har intensifieringen av jordbruket (t.ex. borttagandet av buskrika kantzoner och diken) och igenväxning av buskrika betesmarker gjort att arealen lämplig häckningsbiotop minskat. Troligen har törnskatans kolonisering av hyggen kompenserat för förlusten av betesmarker i jordbrukslandskapet. Från Värmland/Dalarna och norrut är hyggen den viktigaste biotopen. Törnskatan är en flyttfågel och övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A043 - Grågås, Anser anser

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grågås häckar i en mängd olika biotoper i anslutning till vatten som våtmarker, små och stora sjöar, eller vid kusterna. Den häckar allmänt i södra Sverige samt längs Norrlandskusten. Från att ha varit en raritet på 1960-talet, med bara några hundra par i hela landet, finns dag cirka 40 000 par i Sverige. Utvecklingen har varit densamma i Värmland, och idag bedöms länet ha ungefär 2000 par.

Från Inre Kilsviken finns rapporter om 20-30 häckande par med ungar under fler av de senaste åren. År 2014 rapporterades 89 par med ca 340 dunungar. År 2015 rapporterades bland annat 104 årsungar och i maj 2017 rapporterades 29 par med 154 dunungar.

Förutsättningar för gynnsamt bevarandetillstånd:

- Tillgång till strandmiljöer med grunt vatten och lågvuxna gräsmarker för häckning, födosök och vila.

Bevarandemål

Grågås ska finnas i området i för arten lämplig livsmiljö. Det ska finnas strandängsmiljöer som erbjuder skydd för häckning och närliggande miljöer för födosök och vila. Det ska finnas lämpliga miljöer för ett stort antal flyttande/rastande och övervintrande individer. Grågås ska fortsatt häcka och rasta i området.

Negativ påverkan

Det främsta hotet mot grågåsens bevarandetillstånd i Inre Kilsviken bedöms vara igenväxning av stränder.

Bevarandeåtgärder

För att grågås ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör de vattenspeglar som finns idag kvarstå. Vattenspeglarna bibehålls genom att den etablerade våtmarksarealen regelbundet sköts, d.v.s. att vallar, inlopp och utlopp underhålls. De stora, öppna, hävdade strandängarna som regelbundet översvämmas vår och höst ska finnas kvar i dagens omfattning genom att området sköts som slåtter- och betesmark.

Bevarandetillstånd

Populationen av grågås har ökat kraftigt under den senaste 50-årsperioden, både i Sverige och Värmland. Idag bedöms länet ha ungefär 2000 par. Lämplig livsmiljö för arten bedöms finnas i Natura 2000-området Inre Kilsviken. Flera häckningsobservationer har gjorts de senaste fem åren. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A050 - Bläsand, Anas penelope

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området Inre Kilsviken har bläsand rapporterats vid ett flertal tillfällen de senaste fem åren. Rapporterna är huvudsakligen från tidig vår till höst och rör observationer av enskilda individer och enstaka par så väl som grupper med upp till 100 individer.

Bläsand förekommer som häckfågel främst i norra Sverige, men också i mer begränsad omfattning i södra delen av landet. Den häckar vanligen i sjöar med vegetationsrika stränder. Födosök sker på grunt vatten. Under vår och höst rastar arten i liknande miljöer. Den har under senare tid ökat som övervintrare i södra Sverige.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A052 - Kricka, *Anas crecca*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Kricka har observerats vid många tillfällen under de senaste fem åren i Natura 2000-området inre Kilsviken. Huvuddelen av observationerna har gjorts under våren och hösten. Vid ett flertal tillfällen har större ansamlingar på 200- 400 individer noterats.

Krickan är en liten andfågel och häckar såväl vid kusten som vid invatten, men främst vid mindre sjöar och tjärnar. Den förekommer över hela landet men med de starkaste bestånden i Norrland. Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 61 000-143 000 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A054 - Stjärtand, *Anas acuta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området har rastande stjärtänder rapporterats vid flera tillfällen de senaste fem åren. Bland annat rapporterades fyra rastande individer i september 2017. Vid två tillfällen under våren 2017 rapporterades bland annat observationer av två par respektive fyra par av stjärtand.

Stjärtanden är den antalsmässigt vanligaste simanden på norra halvklotet näst efter gräsanden, men anses ha minskat ganska kraftigt i stora delar av utbredningsområdet under senare tid. Det häckande europeiska beståndets storlek är svårbedömd, men har uppskattats till minst 320 000 par, av vilka minst 90 % häckar i Ryssland. I Sverige har stjärtanden traditionellt förekommit i tre ganska väsensskilda miljöer. På strandängar, skär och vid djupt inskurna havsvikar häckar den spritt längs Östersjökusten från Blekinge till Uppland (talrikast på Öland och Gotland) samt i Västerbotten–Norrbotten. Det svenska beståndet beräknades år 2005 till 1800 par (1200-2500). Av dessa bedömdes cirka 250 finnas i Götaland och Svealand och återstoden i Norrland (de flesta i skogslandet-fjällkedjan). Arten finns med på den svenska rödlistan och är klassad som sårbar (VU).

Stjärtandens föda består till väsentlig del av späda växtdelar under en stor del av året, men före och under äggläggning är honorna beroende av animaliskt protein från vattenlevande blötdjur och insekter (bl.a. fjädermyggsjarver). Även ungarna är beroende av animalisk föda under den första tiden av sin levnad.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A056 - Skedand, *Anas clypeata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Natura 2000-området Inre Kilsviken har rastande skedänder rapporterats vid flera tillfällen under vår och höst de senaste fem åren. Bland flera obeservationer rapporterades tre rastande individer i maj 2017 och fyra rastande individer i september 2017.

Skedanden förekommer som häckfågel över stora delar av Götaland, Svealand och längs Norrlandskusten, men är överlag sällsynt och inte minst lokal i sin förekomst. Utbredningen är ojämn men med en tydlig tyngdpunkt till områden med näringsrika slättsjöar, strandängar eller grunda kustområden. Under de senaste 15–20 åren bedöms minskningen ha fortsatt med i storleksordningen 5–10 %, främst p.g.a. minskad förekomst av hävdade strandängar, men även genom eutrofiering varvid många slättsjöar har vuxit igen med täta, homogena vassområden. Den samlade svenska populationen uppgick vid rödlistningsbedömningen 2015 till ca 4800 reproduktiva individer.

I Europa som helhet finns skedanden lokalt och tämligen sparsamt med en viss koncentration till de nordvästra och östra delarna, med de största bestånden i Nederländerna, Finland och Ryssland. Arten har under perioden 1990–2000 uppvisat minskande bestånd i de baltiska länderna, medan bestånden i Finland, Tyskland och Danmark anges vara stabila under samma period.

Skedanden är i jämförelse med våra andra simänder specialiserad i sitt födoval och i sitt sätt att söka föda. Genom att föra den skedformade näbben från sida till sida strax under vattenytan eller genom bottensubstratet filtreras även mycket små födopartiklar fram, dvs. ungefär samma princip som när bardvalarna äter. Födan är övervägande animalisk och består framför allt av små kräftdjur, mollusker, vattenlevande insekter och deras larver.

Bevarandemål

Artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta betyder att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs inte på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår på grund av D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det att någon bedömning av bevarandetillstånd inte gjorts för arten.

A059 - Brunand, Aythya ferina

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Länsstyrelsen i Värmlands län har, i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden, föreslagit till regeringen att arten tas bort från området. Motivering till borttagande av arten är att den har minskat regionalt och förekommer inte i området. Ändringen har ännu inte beslutats av regeringen.

Bevarandemål

Se beskrivning ovan

Negativ påverkan

Se beskrivning ovan

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning ovan

Bevarandetillstånd

Se beskrivning ovan

Dokumentation

Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

- ArtDatabanken SLU. Artfakta. (<http://artfakta.artdatabanken.se>)
- Artportalen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Artuppgifter, sökning 2017-10. (<http://www.artportalen.se>)
- Landgren, T. 1996 Fåglar och fågelstudier i naturreservatet Inre Kilsviken
- Landgren, E. & Landgren, T. 2003 Häckningsutfallet hos fiskgjuse inom Ramsarområdet Kilsviken med naturreservat – Resultat år 2003 (intern rapport, ej publicerad)
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1988. Områden av riksintresse för naturvård 1988:11
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1991. Beslut om bildande av Naturreservatet Inre Kilsviken. Beslut: 1991-06-05.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2004. Ängs- och betesmarksinventeringen 2004. (opublicerad)
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2012. Uppföljning av hävdade gräsmarker i skyddade områden – inventering av kärlväxter. Länsstyrelsens rapport 2014:16.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2016. Naturreservatet Inre Kilsviken - Årsrapport 2016. (opublicerad)
- Länsstyrelsen i Värmlands län 2016. Förslag till åtagandeplan för miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar. (2015-2019)
- Länsstyrelsen i Värmlands län 2017. Förslag till åtagandeplan för miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar. (2015-2019) Version 2.
- Naturvårdsverket. 2004. Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000 - Version 4: 2004-05-07.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning: A021 Rödröm, A038 Sångsvan, A075 Havsörn, A081 Brun kärrhök.
- Naturvårdsverket. 2011. Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning: 3150 Naturligt näringsrika sjöar, 6270 Silikatgräsmarker, 6410 Fuktängar, 1042 Citronfläckad kärrtrollslända, 1130 Asp.
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Vänern- Kilsviken, Inre Åråsviken (WA94081822). <http://www.viss.lansstyrelsen.se/> [2017-10-12]

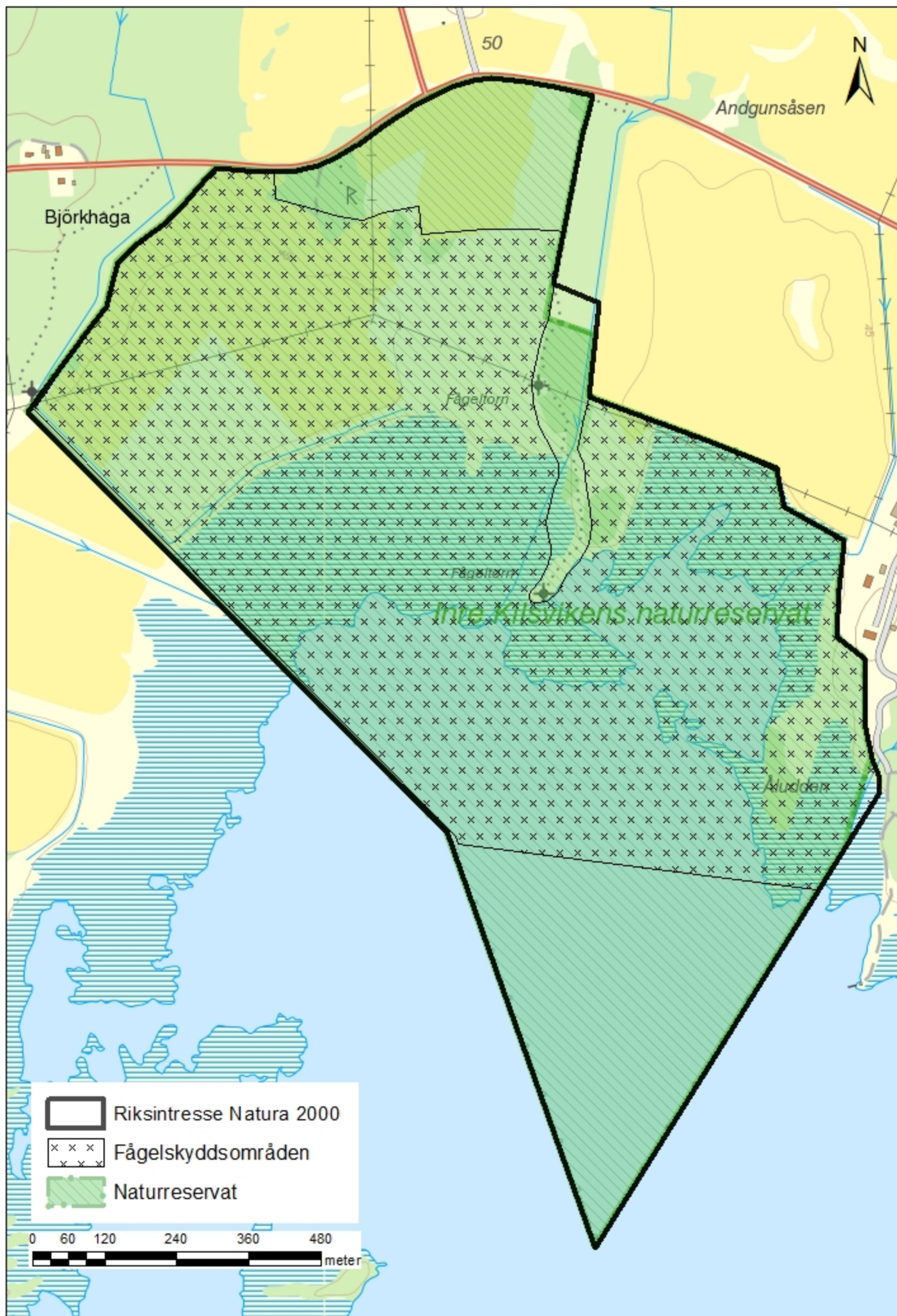
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets utbredning
3. Naturtypskarta

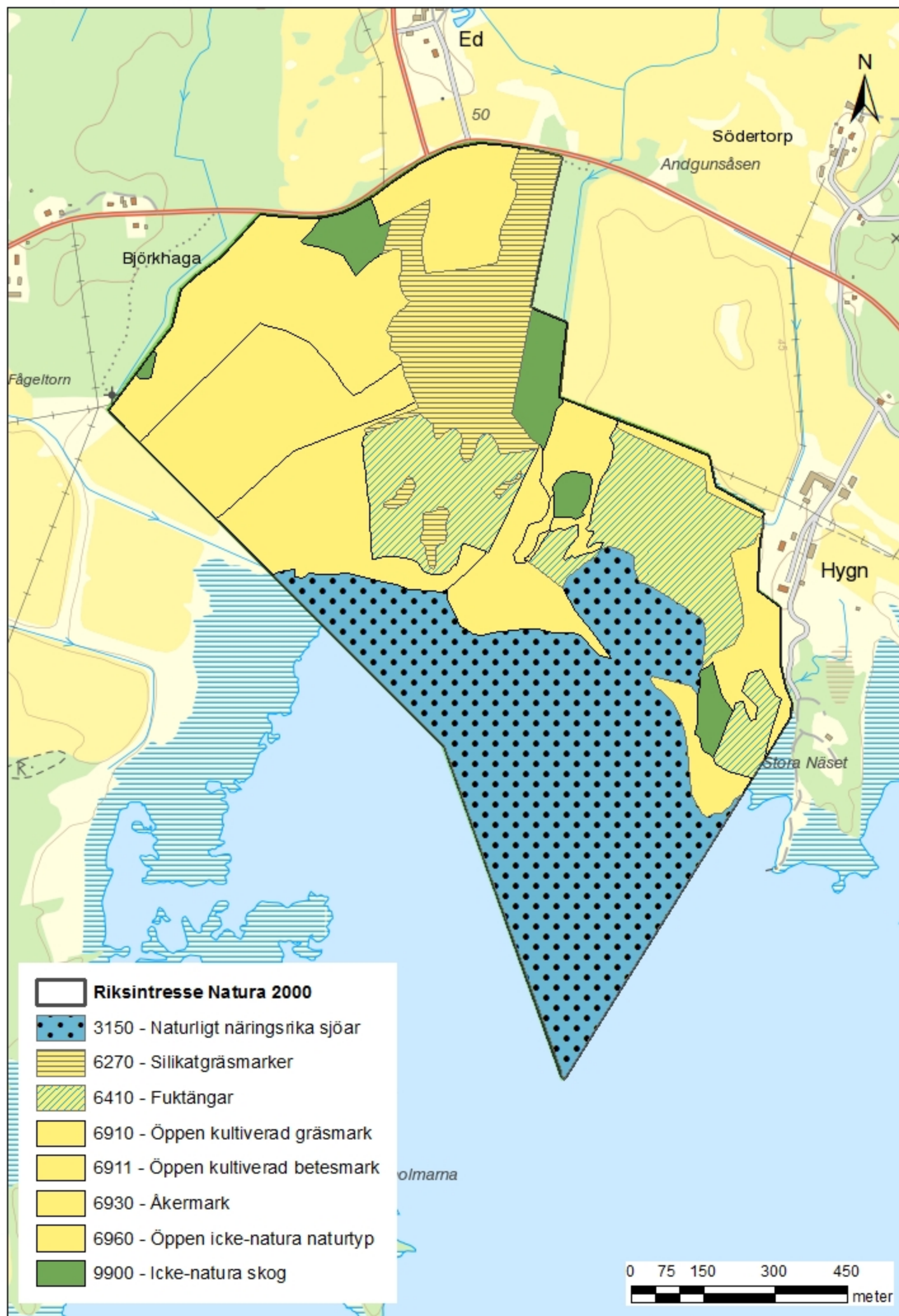
Bilaga 1. Översigtskarta med markering för Natura 2000-området Inre Kilsviken

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Inre Kilsviken

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland